

- لباس مرد بلوچستان

جزئیات لباس مردان بلوچستان

لباس مردان بلوچستان به هفت جز قابل تقسیم می باشد

الف- سرپوش

انواع سرپوش های مرد بلوچ را می توان به چند دسته زیر تقسیم کرد: الف- عمامه ب- قره کل ج- عرقچین

عمامه را در بین بلوچ ها پاک می نامند.

پاک ها از نظر طول به دو دسته کوتاه و بلند تقسیم می شوند.

الف- طول کوتاه تا حدود ۳,۵ متر ب- طول بلند تا حدود ۱۰ متر

عرض پاک حدود ۵۰ سانتیمتر است + جنس آن از پنبه مرسریزه + رنگ آن سفید یا بعضا مل تا نخودی رنگ است.

نکته: به ندرت از عمامه هایی پیچازی (چفیه) نیز مرسوم شده است که استفاده گردد.

پاک ها را به سه صورت بر سر می بندند.

۱- در نوع اول پاک را به نحوی به دور سر می بندند که یک سر آن از پشت سر تا حدود کمر آویخته و سر کوتاهتر آن را مانند تاجی بر بالای عمامه در میان پاک استوار می کنند.

نکته: برای این نوع بستن پاک عمدتا از پاک های کوتاه تر استفاده می کنند.

ادامه بلندتر آویخته شده پاک

نکته: سیستانی ها و بلوچ های گلستان همگی این نوع پاک بر سر می بندند.

۲- در نوع دوم پاک را به نحوی به سر می بندند که سر کوتاهتر را همانند سر بلندتر نوع قبل تا حدود کمر آویخته و سر دیگر عمامه را به نحوی که از جلوی سینه رد شود در سمت دیگر پاک مهار می کنند.

گاهی اوقات در این نوع از بستن پاک سمت بلندتر عمامه به جای آن که در سمت مقابل پاک مهار گردد به روی عمامه (پاک) انداخته می شود.

پاک را عمدتاً با عرقچین که کاملاً تزئین می شود به کار می برند. در خصوص نوع اول پیچیدن پاک همواره عرقچین به کار می رود.

گاهی نیز در این نوع بستن پاک عکس عمل نموده و به جای آن که سر بلندتر را بر روی عمامه ببندند سر

بلندتر را به همان صورت حلقه شده جلو سینه نگه داشته و سر کوتاه تر را بر روی پاک (عمامه) می اندازند.

در لباس های امروزی تر و البته شهری شده بلوچ امروزه به جای استفاده از پاک های سفید از پاک های رنگی و از جنس حریر استفاده می شود. چنین پاک هایی صرفا توسط جوانان و در مناطق مرفه تر دیده می شود.

تیره ای خاص از بلوچ ها نیز به صورت سنتی پاک (عمامه) سیاه رنگ به کار می برند که جز سنت های آن ها محسوب می شود و بدعت نیست.

۳- در نوع سوم پیچیدن پاک (عمامه) تنها یک سر از آن باقی مانده و آن را نیز از روی سینه رد کرده و روی شانه دیگر می اندازند.

اساسا عمامه (پاک) بلوچ بسیار بزرگ و حجیم است و در مقایسه با سایر عمامه های سنتی در لباس های محلی مردانه استثنای می باشد.

نوع سوم پیچیدن عمامه (پاک) ←

دیگر انواع کلاه ها عبارت بودند از؛ ب- قره کل ج- عرقچین

ب- قره کل دقیقا مشابه با قره کل های کرمانجی و مورد استفاده در افغانستان و پاکستان است. کلاه های قره کل را در بین بلوچ ها کلاه بره ای می نامند.

این کلاه از نظر شکل شبیه به قایق است.

قره کل از پوست جنین بره ساخته می شود. به این شکل که بره را قبل از زایمان می کشند و با پوست جنین نارس کلاه تهیه می کنند. این کار عمدتا در بین بلوچ های پاکستان انجام می شود.

نوع مذهبی آن را که در هنگام عبادت استفاده می شود ← کلاه سوپی نوع اعیانی و مجلسی آن ← چکن دوز

ج- عرقچین: عرقچین ها که عمدتا با نحوه بستن عمامه به صورت اول استفاده می شوند، تزئین شده و سوزندوزی می شوند. امروزه استفاده از این عرقچین ها کمتر شده است. +

ب- شال

در اصطلاح محلی آن را لانگی می نامند.

لانگی پارچه مستطیل شکلی که مردان روی دوش می اندازند و به جای حوله و یا جا نماز از آن استفاده می کنند.

لانگی را سوزندوزی و نقش دوزی می کنند + در صورت استفاده از لانگی دیگر جلیقه استفاده نمی شود. + لانگی را عمدتا بلوچ های بیابانگرد استفاده می کنند + لانگی را شیرازه و کناره هایش را با موی بز می بافند(مار)

ج- پیراهن

دو نوع پیراهن دارند. ۱- پیرام ۲- پراخ آستین

پیراهن های مردان بلوچ از جنس پنبه مرسریزه + هماهنگ با شلوار و بعضا پاک + رنگ های دیگر آن نیز مرسوم شده است.

۱- پیرام

پیرام را جامه یا جامگ می گفتند + به صورت سنتی مرسوم بود تا برش و دوختن آن توسط همسر انجام شود. + گریبان یا چاک تا زیر سینه و از جلو بود + دهانه آستین را گشاد در نظر می گرفتند + دو جیب چهارگوش در طرفین پهلو تعبیه می گردید + جلوی سینه و چاک نقش دوزی می شد(دندان موشی) + پیراهن از سر پوشیده می شد + فاقد چاک در دو طرف بود.

امروزه این پیراهن تقریبا دیگر دیده نمی شود.

۲- پراخ آستین (فراخ آستین)

این پیراهن از دو تکه بالا تنه و دامن تشکیل شده است + دامن گرد و گشاد و بلندی آن تا زانو می رسد + آستین آن بلند و فراخ است + مرسوم بوده است که در گذشته در مراسم جشن از این نوع استفاده می شده است.

پیرام

پراخ آستین

اما امروزه
مردان از
نوعی پیراهن
دیگر هم
استفاده
می کنند.

۱- آستین بلند + مچدار + یقه برگردان یا یقه ایستاده + با چاک نسبتا بلند در دو پهلو + برش آن در جلوی دامن بعضا منحنی است + این پیراهن را بعضا با آستین تا خورده استفاده می کنند + به این پیراهن، پیراهن شهری می گویند.

د- شلوار

پرچین + روی آن لیفه های برگردان زیاد و مخفی تعبیه می شود + دوخت شلوار از ۶ تا ۸ متر پارچه می برد + لیفه کمر پهن است و لیفه های برگردان در آن جمع می شوند (اصطلاحا نیپگ)

دو نمونه از پیراهن های شهری مردان بلوچستان
 در نمونه سمت چپ عرقچین نقش دوزی مشاهده گردد.
 در نمونه دست راست به برش منحنی دامن لباس دقت گردد.

شلوار و بند لیفه های برگردان که سبب پرچین شدن آن شده است دقت گردد.

ه- جلیقه

در اصطلاح محلی به آن سینه بند می گویند + در سیتان باسکت نامیده می شود + جلیقه ها می تواند بلند و پر جیب باشد.

این جلیقه ها امروزه بلوچ دوزی گردیده و بسیار تزئین می گردند. بیشترین بلوچ دوزی ها در حاشیه این جلیقه ها می باشد
 برخلاف بلوچ خراسان اگر جلیقه باز باشد، بد دانسته نمی شود.

شلوار بند کشی شده
 پیراهن از پهلو چاک دارد.

برخی از جلیقه ها بسیار نفیس هستند. جلیقه در تصویر آینه دوزی دارد.

به لباس دقت گردد. شلوار و پیراهن از جنس و رنگ هماهنگ هستند اما پا با آنها هماهنگ نیست. چنین مواردی همانطور که گفتیم در لباس امروزه بلوچستان دیده می شود.

و- کبا(قبا)

از جنس پشم + یقه آن باز و با چند دکمه از جلو بسته می شود + شبیه عبا روحانیون + در منطقه سردسیر بلوچستان استفاده می شود.

ز- پاپوش

مردان بلوچ از چند نوع کفش استفاده می کنند.

۱- سواس

از برگ درختچه خودرو بیابانی به نام داز که به آن پورگ می گویند + برگ را در حالی که تر است با سنگ می کوبند و می گذاشتند که خشک شود. سپس می بافتند و لیف بند بر آن تعبیه می کردند و می پوشیدند. + سواس غالباً با دوام بود.

۲- تگل

شبانها و مردم کم استطاعت + از چرم دباغی شده گاو + پوست مصرفی در آن را چوک می نامند + با درفش آهنی که دگروش نامیده می شود می دوزند.

طرحی از پوشاک مردان بلوچ

امروزه بر مبنای لباس سنتی بلوچ، لباس های مدرن نیز برای آن منطقه توسط طراحان لباس محلی انجام شده است که قابل ملاحظه است.

